

Johan Verstraete – Můj včelí příběh

Obr. 1 – Johanův včelín

Milí čeští včelaři, v následujících řádcích najdete „můj včelí příběh“, ve kterém se podělím o své zkušenosti „imker“, jak ve vlámštině říkáme včelaři. Jelikož se o tom v článku také zmiňuji, nechci působit pedantsky, ale možná jsou drobné rozdíly oproti včelaření v Česku. Proto se s vámi chci také podělit o své základní dovednosti. Článek je v holandštině a opravdu doufám, že se v překladu nic neztratí. Hezké čtení!

Jsem Johan Verstraete (*1965) a žiji v Západních Flandrech v Belgii. Bylo mi 10 let, když jsem doprovázel svého otce při koupi jeho prvního včelstva. Postupně mě včelařství zlákal a sám jsem začal včelařit ve 24 letech. Jsem vyučený truhlář, takže si vyrábím vlastní úly a vše, co k tomu patří. Jsem členem sdružení včelařů „De Ijzervallei“ v Diksmuide. Včelařím v nadmořské výšce 6 m.

V Belgii máme 85 000 včelstev, o které se stará 8 500 včelařů. Zavčelení je cca 3 včelstva/km². Včelař v Belgii může

chovat maximálně 24 produkčních včelstev, pokud chce být osvobozen od daně z příjmu.

Úl Simplex

Včelařím v nástavkových úlech Simplex na 11 rámků rámkové míry 35,8 × 23,5 cm. Úl se skládá ze dna, dvou nástavků pro plodování matky, medníku, dvou mateřích mřížek a víka. Dobře se s ním manipuluje a je lehký. V našich končinách je to nejpoužívanější typ úlu. Na zpevnění mezistěny používám pět zatavených nerezových drátků.

Každoroční rutina

Po letním medobraní dodávám zimní

Pro květnové číslo Včelařství jsem pro vás připravil „včelí příběh“ mého zákazníka z Belgie, který již několik let bojuje se sršní asijskou. Věřím, že vás jeho osobní zkušenost zaujme.

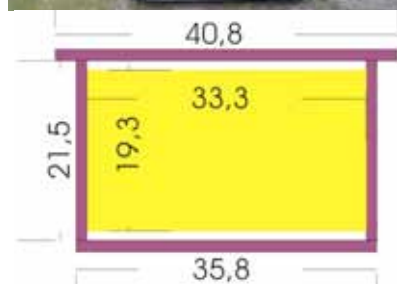
Ing. Pavel Cimala

zásoby. Jako zodpovědný včelař již v červenci začnu rozpouštět cukr. K tomu si vezmu kyblík se dnem proraženým 5mm otvory. Na propíchané dno položím moskytiéru. Kyblík se plní cukrem do 6 až 7 cm od horního okraje. Kyblík naplním až po okraj vodou. Voda protéká do spodního kyblíku. Tuto oslazenou vodu znovu naliji přes horní kyblík. Tím získám nasycený roztok. Hotovo! Znovu dosypávám cukrem 6 až 7 cm od okraje atd. Krmím každý večer, dokud včelstvo nedostane svých 15 kg zásob.

Ve druhé polovině září přichází na řadu léčení včelstev. Již jsem odstranil mnoho roztočů Varroa vyřezáváním trubčího plástu, ale to nestačí. K léčení používám „Nassenheider Verdunster“. Tento odpařovač naplňuji kyselinou mravenčí.

Systém Nassenheider je připevněn v rámci Simplex a umístěn ve druhém nástavku. Nástavek se plní následovně: předpokládáme, že máme ještě tři plásty plodu. Z obou stran mám pylové plásty. Výparník je umístěn vedle nich. Zbylých pět plástů jsou zimní zásoby. Kyselina mravenčí zřejmě zabíjí plod nejbližší výparníku. Pro jistotu tedy nechávám vedle výparníku pylový plást.

Ve výparníku je kyselina mravenčí, která by se měla odpařit do 10 dnů. Za 10 dní výparník doplňuji. Vzhledem k tomu, že vývojový cyklus včelího plodu trvá 21 dní, roztoč byl jistě zabít... a přesto se předpokládá, že 5 % přežije... musíme v tom pokračovat... Po 30 dnech je výparník opět nahrazen dříve odstraněným rámkovým krmítkem.

Obr. 2 – Úl Simplex

Obr. 3 – Konstrukce na rozpouštění cukru

Nyní jsme v polovině října a od této chvíle nechám svá včelstva v klidu. To potrvá do konce ledna. Během tohoto období se v Belgii ve včelstvech nenalézá žádný nebo téměř žádný plod. Včely zimují v zimním chomáči a navzájem se udržují v teple. Jakákoliv kontrola nebo narušení může tento klid narušit s negativními důsledky. V únoru, když je dobré počasí a včely již začaly létat, využívám možnosti rychle zkontrolovat včelstva, zda mají dostatek zásob. Také už mohu určit výsledek zimování.

Kolik včelstev to nezvládlo? Nebo mám co do činění se známou „mizející“ nemocí?

Omezení plodování

Začátkem dubna u svých včelstev omezují plodování až do konce července. To znamená, že ve spodním nástavku

ponechám 4 plodové plásty, 2 zásobní plásty, 2 plásty s pylem a 3 mezistěny. Nasadím mateří mřížku a druhý nástavek. Ve druhém nástavku ponechám uprostřed jeden stavební rámek (1), doplním pěti soušemi (2), jednou trubčí souší (3) a zbytek prostoru vyplním po krajích čtyřmi zaslepenými rámkami (4), aby se prostor nástavku zúžil. Do nástavku umístím matku a opět nasadím mateří mřížku. Viz obrázek č. 5.

Každých 10 až 13 dní kontroluji svá včelstva, abych vyřízl trubčí plást a tím odstranil velký počet roztočů Varroa! Tyto trubčí plásty jsou ve skutečnosti běžné simplexní rámkové, které jsem rozdělil na tři části. Při vyřezávání trubčiny se držím schématu podle obr. č. 6.

Záměrem je jakási pracovní terapie. Musíte nechat své včely pracovat na stavebním rámku. Pokud to nenastane, pak

je to varovné znamení a včelstvo má tendenci se rojit!

Proč omezují plodování? Ukazuje se, že bude větší výnos jarního a později i letního medu. Druhou velkou výhodou je, že v období omezení chovu mám mnohem méně plástů ke kontrole. Takže výrazně uspořím čas.

Vespa Velutina

Sršeň asijská (*Vespa Velutina*) se ve Flandrech vyskytuje od května 2017. Do Evropy se dostala přes bonsajovou školkou ve Francii v roce 2004 a od té doby se rozšířila do Španělska, Portugalska, Itálie, Německa, Velké Británie, Nizozemska a Belgie.

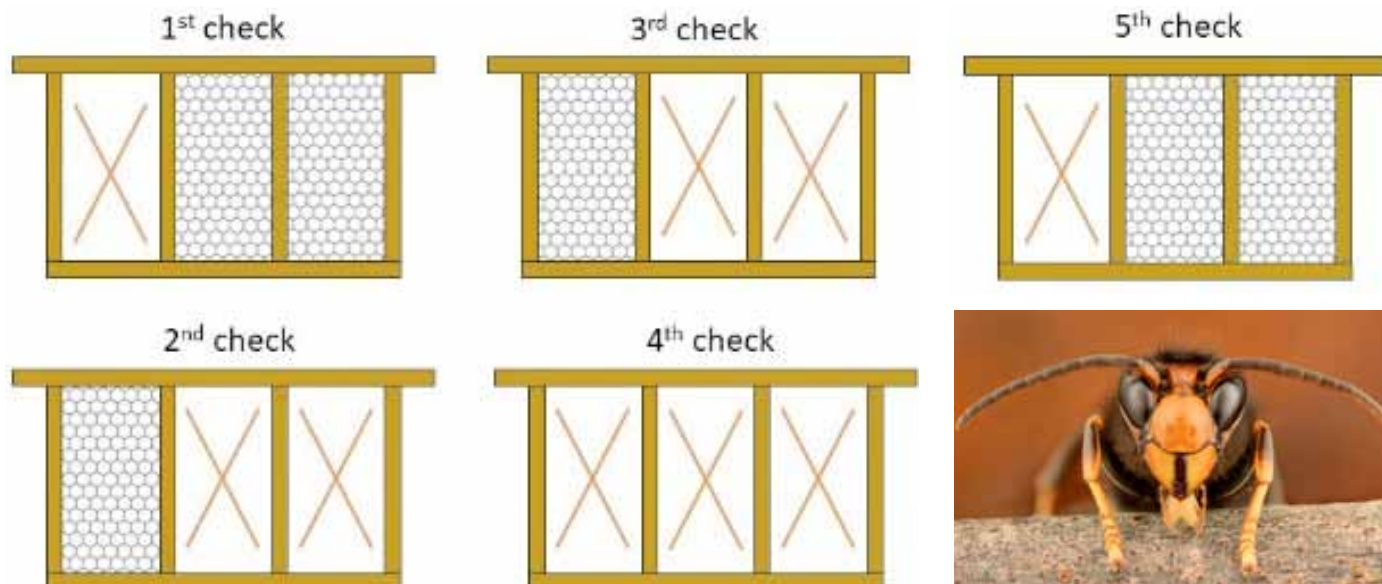
V listopadu 2017 bylo v Belgii 15 pozorování, z toho 6 ve Flandrech. Od roku 2018 byla sršeň asijská pozorována ve všech provinciích a rychle se rozšiřovala.

Obr. 4 – Odpařovač kyseliny mravenčí

Obr. 5 – Uspořádání zúženého druhého nástavku

Obr. 6 – Schéma vyřezávání trubčího plodu na stavebním rámku

Obr. 7 – Sršeň asijská – čelní pohled

Sršeň asijská je velmi žravá a představuje vážnou hrozbu pro včelu medonosnou i mnoho dalšího hmyzu. Sekundární hnízdo spotřebuje 11 kg hmyzu ročně. Hnízdo, které není zničeno, produkuje mnoho nových královen pro následující rok.

Široká veřejnost sršeň asijskou nepoznává, nevěnuje jí pozornost a neuvědomuje si její nebezpečí. To se ale postupně mění. Je přislíbena finanční podpora a postupně se eradikaci věnuje větší pozornost. V některých obcích jsou k dispozici selektivní pasti. V Belgii se nyní bude zkoušet detekce hnízd pomocí nalepených rádiových vysílačů.

Má zkušenost

Královny se probouzí ze zimního spánku v březnu. To je doba, kdy jich potřebujeme chytit co nejvíce. Jinak začnou stavět primární hnízdo samotářsky a nezávisle. Tato hnízda najdeme v nízkých výškách v křoví, na zahradním domku, na okapu apod. Toto hnízdo je nejlepší zničit, když už kolem poletuje množství sršňů. Celou podestýlku se snažíme skladovat ve skleněné dóze a uzavřenou sklenici pak dáme alespoň na půl hodiny do mrazáku.

Pokud primární hnízdo nebylo objeveno a zničeno, stane se časem příliš těsným a sršni se obvykle přesunou na vyšší místo. Čím výše najdou nové místo, tím silnější se tato kolonie stává. Je samozřejmě velmi obtížné je objevit vysoko na stromech nebo dokonce na věži kostela. V létě se můžeme pokusit chytit sršní dělnice pomocí návnady a lokalizovat hnízdo tímto způsobem.

Naše sklenice s návnadou: Sršně naládkáme na Trappit, příliš drahou návnadu (29,00 €/l) nebo na domácí směs z 1/3 bílého vína, 1/3 cukru a 1/3 světlého piva. Funguje to velmi dobře! Na obrázku č. 9 je sklenice s návnadou a s knotem (proužkem hadru) ponořeným do kapaliny a protáhnutým skrz 8mm otvor ve víčku. Nechybí ani druhý 4mm otvor pro ventilaci.

Hnízdo můžeme lokalizovat tak, že nejprve sršně odchyťme a poté označíme (viz foto: žlutý pruh nebo modrá barva). Označíme je, abychom určili dobu, za kterou se dostanou do hnízda a zpět. Není úplně jasné, jak dlouhou dobu tráví ve svém hnízdě, ale předpokládá se, že je to mezi 40 až 60 vteřinami. Když se tedy pravidelně po cca 10 minutách vracejí, dá se předpokládat, že žijí asi 900 až 1000 m daleko.

To je první krok. Nyní umístíme druhou sklenici s návnadou asi 200 m dále ve směru jejich letu a první sklenici s návnadou odstraníme až poté, co najdou druhou sklenici s návnadou. Posouváme se tedy dále a zjišťujeme, že se vzdálenost zkracuje a my se blížíme k hnízdu. Jakmile najdeme hnízdo, musíme kontaktovat uznávaného deratizátora, v Belgii pro tento účel máme „Vespa-Watch.“ Sami to nesmíte zkoušet, riskujete svůj život! Sršni proniknou i přes oblek včelaře!

Od dubna se mi podařilo ulovit čtyři královny a asi šedesát sršňů a později, v září, dalších 25 mladých královen. Společně s kamarádem Lucem se nám také podařilo hnízdo lokalizovat a nechat ho zničit.

Bližší informace jsou k dispozici na adrese:

<https://www.imkersneteland.be/number-nesten-aziatische-hoornaars-in-vlaanderen/>

<https://www.imkersneteland.be/aziatische-hoornaar/>

Johan Verstraete, včelař, Belgie

Foto: archiv Johana Verstraete

Překlad: Ing. Pavel Cimala,

www.vcelimed.cz

www.carnica-cimala.com

Obr. 8 – Selektivní past tovární výroby

Obr. 9 – Podomácku vyrobená past s návnadou